

FOLKETINGET

Retsudvalget (2. samling)
REU alm. del - Bilag 14
Offentligt

Retsudvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 29. november 2007

Status for behandlingen af reform af det grønlandske retsvæsen

Forud for møde mellem Retsudvalget og Grønlands Landtings Lovudvalg 4/12-07 følger her en kort statusoversigt.

Status for behandlingen af reform af det grønlandske retsvæsen er p.t. følgende:

- Justitsministeren har i sommeren 2007 sendt lovudkastene til en ny kriminallov og en ny retsplejelov for Grønland til høring hos Grønlands Hjemmestyre med henblik på, at Grønlands Landsting kunne behandle udkastene under dets efterårssamling.
- Landstyret fremsatte den 14/9-07 beslutningsforslag i Landstinget om lovudkastene. Landstyret indstillede, at Landstinget tilsluttede sig, at det meddeles justitsministeren, at Grønlands Hjemmestyre kan tiltræde, at lovforslagene fremsættes og vedtages af Folketinget i den foreliggende form. Landstyreformandens fremsættelse af beslutningsforslaget samt oversigt over lovforslagernes hovedpunkter er vedlagt som **bilag 1**.
- Landstingets Lovudvalg afgav 11/11-07 betænkning over beslutningsforslaget. Betænkningen, som indeholder forskellige henstillinger, er vedlagt som **bilag 2**.
- Landstyreformanden har i svarnotat af 11/11-07 til betænkningen (vedlagt som **bilag 3**) tilsluttet sig Lovudvalgets opfordringer og indstillinger og fremsat ændringsforslag, hvorefter det meddeles justitsministeren, at hjemmestyret kan tiltræde, at lovforslagene fremsættes og vedtages af Folketinget med de ændringer, som de af Lovudvalget afgivne opfordringer og indstillinger giver anledning til at indarbejde.
- Det fremgår af Landstingets hjemmeside, at beslutningsforslaget er vedtaget 14/11.

Lovforslag om det grønlandske retsvæsen fremgik af regeringens lovkatalog (oktober) for folketingssamlingen 2007-08. Regeringens lovkatalog efter valget foreligger endnu ikke.

Med venlig hilsen

Jørgen Nielsen,
udvalgssekretær

14. september 2007

EM 2007/51

Landsstyret fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 32 i Landstingets Forretningsorden:

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse om 1) Forslag til retsplejelov for Grønland, 2) Forslag til kriminallov for Grønland og 3) Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland.

(Landsstyreformanden)

Begrundelse

Jeg skal på Landsstyrets vegne fremlægge forslag til retsplejelov for Grønland, forslag til kriminallov for Grønland og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland.

Landstinget behandlede på vintersamlingen og forårssamlingen i 2006 et forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen, som er afgivet af Den Grønlandske Retsvæsenkommission i 2004.

Beslutningsforslaget blev vedtaget af et enigt landsting efter en grundig behandling i Landstingets lovudvalg og med tilføjelse af enkelte ønsker, som Lovudvalget havde fremført i udvalgets betænkning.

Landstinget gav dermed sin tilslutning til en reform af Det Grønlandske Retsvæsen ud fra Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger. Der blev dog herved lagt vægt på, at der bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger. Endvidere var det et ønske fra Grønlands Hjemmestyre, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning med konfliktmægling som alternativ til domfældelse.

Med hensyn til kommissionens udkast til henholdsvis en ny retsplejelov og en ny kriminallov for Grønland gav Landstinget sin principielle tilslutning til en reform af de to love, med udgangspunkt i kommissionens udkast. Dog var det en forudsætning, at Landstinget på sædvanlig vis skulle høres forud for konkrete fremsættelsesinitiativer.

Retsvæsenkommissionens oprindelige lovforslag til ny retsplejelov og kriminallov for Grønland har været sendt i høring hos samtlige direktorater, hvorefter Landsstyret har viderebragt høringssvarene til Justitsministeriet.

Efter at Retsvæsenkommissionen har afsluttet sit arbejde i 2004 er der foretaget opdatering af lovforslagene, bl.a. så de følger internationale forpligtelser. De nu foreliggende udkast afviger derfor på enkelte punkter fra de oprindelige forslag.

Lovforslagene til ny retsplejelov og kriminallov for Grønland, samt forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland fremlægges samlet, idet de til sammen danner ramme for implementering af reformen af Det Grønlandske Retsvæsen.

Overordnet følger lovforslagene Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger. Der lægges som i betænkningen op til at bevare Grønlands 18 retskredse. Imidlertid bliver fordeling og placering af kredsdommere og til dels retssekretærer mere fleksibel, end i dag. Det bliver således muligt at udnævne kredsdommere til at dække flere retskredse, og således at den enkelte kredsdommer placeres i en af de større byer inden for de pågældende retskredse.

Justitsministeriet har endvidere lagt op til justering på følgende område:

- Der er foretaget opdateringer af de materielle kriminalretlige bestemmelser som følge af internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig efter at Kommissionen afsluttede sit arbejde. Det gælder bl.a. på terror-området.
- På baggrund af anbefalinger fra Grønlands Hjemmestyre er der i forslaget til ny Retsplejelov indsat en hjemmel til, at justitsministeren efter drøftelse med Grønlands Hjemmestyre kan iværksætte en forsøgsordning med konfliktmægling. Denne fremgår af § 318 a.
- Der er sket en vis tilpasning af lovudkastenes udformning som følge af de nye danske regler for dommers bibeskæftigelse, samt forventede nye danske regler om advokaters forhold.

Lovforslagenes hovedpunkter har et sådant omfang, at der ikke her fra talerstolen bliver tale om en længere detaljeret gennemgang heraf. En kortfattet oversigt over lovforslagenes centrale elementer er omdelt som bilag til beslutningsforslaget.

Der lægges i forslagene op til, at lovene skal træde i kraft den 1. januar 2010. Det vil sige, at de materielle bestemmelser i lovudkastene samt de administrative tiltag, der er knyttet hertil, skal træde i kraft eller iværksættes fra den 1. januar 2010. Når selve reformen først kan træde i kraft i 2010, skyldes det, at der forinden skal udarbejdes dels skal gennemføres en række uddannelses tiltag, dels skal udstedes et stort antal administrative forskrifter.

På følgende områder vil der imidlertid blive iværksat initiativer på et tidligere tidspunkt:

- Bestemmelserne i udkastet til en ny retsplejelov for Grønland om *Rådet for Grønlands Retsvæsen* skal efter udkastet træde i kraft allerede den 1. juli 2008. Herved sikres det, at rådet på et tidligt tidspunkt kan begynde sit arbejde med bl.a. at sikre en generel opfølgning på den grønlandske rigslovgivning efter udmøntning af kommissionens forslag.
- Tilsvarende skal bestemmelserne om *Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd* træde i kraft den 1. juli 2008.
- Der er afsat midler til at en styrkelse af det grønlandske sprog i retsvæsenet, herunder øget tolkebistand, kan iværksættes kort tid efter vedtagelse af lovforslagene.
- Vejledningsafdelingen ved Grønlands Landsret har udarbejdet et samlet kredsdommeruddannelsesprogram, som er påbegyndt i år og afsluttes med en prøve i 2010. Ved gennemførelse af uddannelsen, kan især de nuværende kredsdommere udnævnes i stillinger som kredsdommer ved reformens ikrafttræden i 2010.
- Vejledningsafdelingen ved Grønlands Landsret har udarbejdet et foreløbigt uddannelsesprogram for forsvarere, som kan igangsættes i løbet af kort tid. Initiativet

iværksættes for at sikre, at lovudkastets uddannelseskraft for forsvarere kan imødekommes, når reformen træder i kraft i 2010.

- Der vil kort tid efter en vedtagelse af reformen kunne iværksættes tiltag til forbedring af kommunefogedernes ansættelsesvilkår – herunder lønvilkår.

På følgende områder kan den fulde implementering først ske på et tidspunkt, der ligger efter den 1. januar 2010:

- Forslaget til kriminallov for Grønland vil fortsat indeholde en bestemmelse, der gør det muligt, at dømme gerningsmænd til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark (Anstalten ved Herstedvester). Der er imidlertid i kriminallovsudkastet (§ 156, stk. 5) fastsat en adgang for justitsministeren til administrativt at ophæve disse bestemmelser i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland. Til dette formål bygges 30 lukkede anstalts- og forvaringspladser i Nuuk. Det forventes, at den ny forvaringsafdeling kan tages i brug i 2012 eller 2013.
- Forslaget til kriminallov for Grønland forudsætter, at der skal etableres en lukket disciplinærafdeling i forbindelse med forvaringsafdelingen. Imidlertid kan kriminalforsorgen ikke anbringe anstaltsdømte i disciplinærafdelingen eller overføre dem dertil, før den kan tages i brug. Ibrugtagning forventes at kunne ske i 2012 eller 2013.

Justitsministeriet har vurderet, at forslaget til implementering af retsvæsenets reform vil medføre anlægs- og investeringsudgifter i størrelsesordenen 120-180 millioner kr., og de årlige merudgifter til drift forventes at være ca. 37 millioner kr.

Da Retsvæsenetskommission afgav sin betænkning i 2004, var det fra kommissionens side forudsat, at betænkningens anbefalinger om reformer bliver gennemført, mens retsvæsenet er et dansk ansvarsområde.

Landsstyret har lagt afgørende vægt på, at Landstinget har givet sin tilslutning til Retsvæsenetskommissionens betænkning under de i betænkningen angivne forudsætninger.

Tidligere landsstyremedlem for Justitsområdet, Aleqa Hammond har lagt et stort arbejde i at følge op på Landsstyrets og Landstingets beslutning om, at retsvæsenets reform implementeres som en samlet pakke, mens retsvæsenet er dansk ansvarsområde. Det var således glædeligt, at landsstyremedlemmet efter frugtbare forhandlinger med justitsminister Lene Espersen kunne meddele, at rammerne nu er på plads. Jeg vil derfor rette en tak til Aleqa Hammond for den store indsats på dette område. Når lovforslagene er vedtaget, kan vi se frem til den største samlede reform af Det Grønlandske Retsvæsen siden 1950'erne.

På Landsstyrets vegne vil jeg indstille, at Landstinget tilslutter sig, at det meddeles Justitsministeren, at Grønlands Hjemmestyre kan tiltræde, at lovforslagene fremsættes og vedtages af Folketinget i den foreliggende form.

Vedtagelsen af forslagene vil danne rammen for implementering af Retsvæsenets reform – og dermed den standardhøjnelse, som Det Grønlandske Retsvæsen har så kraftigt brug for.

Med disse bemærkninger vil jeg overlade forslaget til Landstingets behandling.

BILAG: Oversigt over lovforslagenes hovedpunkter:

I oversigtsform kan hovedpunkter i lovforslag til ny *retsplejelov for Grønland* opsummeres således:

Retssproget:

- Anklageskrifter og domsudskrifter skal efter behov udfærdiges også på grønlandsk.
- Forklaringer i retten skal refereres i retsbogen på det sprog, der er anvendt under afgivelse af forklaringen.
- Der skal arbejdes på, at det i fremtiden bliver muligt, at enhver form for retlige dokumenter efter behov foreligger på grønlandsk og at enhver form for forklaringer efter behov afgives på grønlandsk.
- Der skal udarbejdes autoriserede fortegnelser over retlige begreber på grønlandsk. Der skal oprettes en central tolketjeneste til betjening af dels retterne, dels det øvrige retssystem og Rigsombudet.

Domstolene:

- Den nuværende inddeling af retskredsene opretholdes – men således at kredsdommerne og til dels kredsretssekretærerne kan placeres på større faste kontorsteder, der er fælles for flere retskredse.
- Kredsdommerne skal fortsat ikke være jurister, men de skal gennemgå en særlig kredsdommer-uddannelse, og de skal så vidt muligt ansættes på fuld tid.
- Vejledningsfunktionen over for kredsdommerne skal styrkes. Den skal samtidig udskilles fra landsrettens retssagsafdeling.
- Foruden kredsretterne skal der være en juridisk domstol i 1. instans, som skal behandle juridisk komplicerede sager, og som desuden skal varetage uddannelsen og vejledningen af kredsdommerne.
- Uddannelse af kredsdommere, domsmænd og retssekretærer skal styrkes.
- Grønlands Landsret skal fremover kun behandle appelsager; dvs. sager i 2. instans.
- Et "Dommerråd" skal behandle sager om afskedigelse af kredsdommere og skal medvirke ved ansættelsen af kredsdommere.

Forsvaret og kriminalretsplejen:

- Reglerne for kriminalsagers behandling skal ændres og udbygges, herunder reglerne om de kriminalprocessuelle tvangsindgreb.
- Der skal ske en styrkelse af forsvaret, ved at forsvarerens rolle præciseres og udstrækkes til også at gælde forud for tiltalerejsningen.
- Der skal etableres en egentlig uddannelse af de nuværende bisiddere.
- Der skal indføres en autorisation af forsvarere (bisiddere), som har gennemgået en ny formaliseret forsvareruddannelse.
- Autoriserede forsvarere skal kunne få telefonrådgivning fra et advokatkontor.
- I alvorlige sager skal det være muligt at beskikke en advokat som udenretlig rådgiver for den læge forsvarer, der møder i kredsretten.
- I visse sager af meget alvorlig karakter skal advokater kunne beskikkes som forsvarere og møde i kredsretten.
- Der skal kunne beskikkes en bisidder for den forurettede, altså for den, som er offer for en forbrydelse.
- Med lovforslaget vil advokaters forhold og virksomhed blive lovreguleret.

Retsplejen i øvrigt:

- Der søges etableret en landsdækkende retshjælpsordning ved advokater i Nuuk. De omfattede advokater skal tillige kunne beskikkes som forsvarere.
- Med lovforslaget indføres der nærmere bestemmelser om anvendelse af videokonference som led i retsplejen.
- Der skal indføres regler, der skal lette ordningen for videregivelse og forkyndelse af retlige meddelelser.
- De civile sagers skal i videre omfang end efter den gældende lov ved hovedforhandling.
- Parterne skal så vidt muligt være tilstede ved denne hovedforhandling, eventuelt ved hjælp af videokonferenceudstyr.
- Der indføres regler om retsafgift og om fri proces.

Oprettelse af råd

- Der oprettes et *Råd for Grønlands Retsvæsen* med henblik på opfølgning på reformerne i retspleje- og kriminalloven. Iflg. lovforslaget skal rådet træde i kraft 1. juli 2008.
- Der oprettes *Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd* med henblik på at styrke og koordinere den kriminalpræventive indsats. Ligeledes med ikrafttræden 1. juli 2008.

I oversigtsform kan hovedpunkter i lovforslag til ny *kriminallov for Grønland* opsummeres således:

Foranstaltningssystemet

- Foranstaltningssystemet skal bygge på elementer fra både gernings- og gerningsmandsprincipperne. Det vil sige, at der ved fastsættelse af foranstaltninger efter kriminalloven skal tages hensyn til såvel lovovertrædelsens art og grovhed, som lovovertræderens behov for resocialisering, altså tiltag, som kan gøre lovovertræderen til en lovlydig samfundsborger. Behandling og kontrol skal sidestilles.
- Der foreslås følgende foranstaltninger, placeret efter strengthed på en sanktionsstige:
  1. Advarsel - *ny foranstaltning*
  2. Bøde
  3. Betinget dom med fastsat foranstaltningstid - *ny foranstaltning*
  4. Dom til tilsyn
  5. Dom til samfundstjeneste - *ny foranstaltning*
  6. Dom til anstalt og tilsyn - *ny foranstaltning*
  7. Dom til anbringelse i anstalt
- Ved domstolens valg af foranstaltning skal der tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed mv. På hvert trin skal der være behandlingstilbud.
- Der indføres visse tidsbegrænsninger ved foranstaltninger over for psykisk syge.
- Der indføres særlige foranstaltninger overfor unge kriminelle, psykisk syge kriminelle og visse farlige kriminelle.

Kriminalforsorgen:

- Der oprettes en enhedsledelse af kriminalforsorgen, omfattende kriminalforsorgen i og uden for anstalt.
- Kriminalforsorgen får ansvaret for fuldbyrdelsen i alle kriminalsager.
- Kriminalforsorgens tilsynsfunktion repræsenteres i alle kommuner.
- Tilsynsvirksomheden effektiviseres med hensyn til både støtte og kontrol.
- Der skal reageres omgående på vilkårsovertrædelser.

- Dømte, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, skal i den første periode af deres afsoning ikke kunne forlade anstalten. Der etableres derfor halvlukkede afdelinger med beskæftigelses- og fritidstilbud i alle åbne anstalter.
- I Anstalten i Nuuk etableres en lukket disciplinæraftdeling for dømte, som ikke overholder betingelserne for at være anbragt i åben eller halvlukket afdeling.
- Der indrettes en lukket forvaringsafdeling i Anstalten i Nuuk til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.
- Nye regler indføres for bistandsværger, som er beskikket for dømte med en tidsbestemt foranstaltning.

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Lovudvalg

vedrørende

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse om

- 1) Forslag til retsplejelov for Grønland,**
  - 2) Forslag til kriminallov for Grønland og**
  - 3) Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser**
- i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland.**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Landstingets Lovudvalg har under behandlingen bestået af:

Landstingsmedlem Kristian Jeremiassen, Atassut (formand)

Landstingsmedlem Otto Jeremiassen, Siumut

Landstingsmedlem Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit

Landstingsmedlem Lene Knüppel, Demokraterne

Landstingsmedlem Vittus Mikaelson, Siumut

Indledende bemærkninger

De tre fremlagte lovforslag udgør det lovmæssige grundlag for den reform, som skal bringe det samlede retsvæsenområde i Grønland op på et tidssvarende niveau. Lovforslagene bygger på Retsvæsenkommissionens anbefalinger, og afviger kun på få punkter herfra.

Betænkningens gennemgang af beslutningsforslaget omfatter alene udvalgte (men efter Lovudvalgets opfattelse centrale) dele af den samlede reform.

For en fuldstændig gennemgang af reformen og dens baggrund henvises til lovforslagenes bemærkninger, samt til Retsvæsenkommissionens betænkning og Landstingets behandling heraf (Vintersamlingen og forårssamlingen 2006).

Domstole og retskredse

Domstolene i den grønlandske retsplejeordning består i dag af:

- Kredsretterne
- Grønlands Landsret
- Østre Landsret (Kbh.)
- Højesteret (Kbh.)

Kredsretterne (i alt 18 – én i hver retskreds) fungerer som 1. instansdomstole. Visse sager skal dog i henhold til lovgivningen behandles af Grønlands Landsret som første instans. Landsdommeren kan endvidere henlægge en sag til 1. instans-behandling ved Grønlands Landsret, hvis dens behandling kræver juridisk eller anden særlig indsigt. Sager, som er afgjort af kredsretterne, kan frit appelleres til Grønlands Landsret. På samme måde kan sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 1. instans, frit appelleres til Østre Landsret. Højesteret fungerer som 3. instansdomstol.

Alle sager ved kredsretterne behandles af en kredsdommer og to domsmænd. Domsmændene vælges for 4 år ad gangen af kommunalbestyrelsen. Kredsdommerne beskikkes af landsdommeren, ligeledes for 4 år ad gangen.

Ikke blot domsmændene men også kredsdommeren er lægmænd. Der er således ikke krav om, at en kredsdommer skal være jurist. Dette har medført kritik af det faglige niveau, set i forhold til samfundsudviklingen og den stadig mere omfattende og komplicerede grønlandske lovgivning. Det har endvidere været et problem at rekruttere og fastholde kredsdommere, blandt andet fordi hvervet har karakter af bibeskæftigelse, er for dårligt honoreret, og fordi kredsdommerne har savnet oplæring i udøvelsen af hvervet. En undersøgelse, iværksat på Retsvæsenkommissionens foranledning, viser dog, at der gennemgående er tilfredshed med kredsretterne blandt brugerne.

Under hensyn til manglen på jurister, som behersker det grønlandske sprog, har Retsvæsenkommissionen fundet, at kredsdommerhvervet fortsat ikke skal besættes af jurister. Til gengæld har kommissionen forslået en væsentlig faglig styrkelse i form af, at:

- Der indføres en særlig kredsdommeruddannelse.
- Kredsdommerne ansættes i faste stillinger.
- Der oprettes en landsdækkende 1. instansdomstol til behandling af komplicerede sagstyper (Retten i Grønland) med en jurist som dommer. Retten i Grønland forestår endvidere uddannelse og vejledning af kredsdommere. (Grønlands Landsret fungerer herefter alene som 2. instansdomstol, og behandler samtlige appelsager).

Lovudvalget konstaterer med tilfredshed, at forslaget til ny retsplejelov for Grønland imødekommer disse forslag.

Lovforslaget imødekommer endvidere kommissionens anbefaling om en vis indskrænkning i brugen af domsmænd.

Endelig imødekommer lovforslaget en anbefaling fra et flertal i Retsvæsenkommissionen om, at det nuværende antal retskredse bevares. Der har ikke været fuld enighed om denne anbefaling i kommissionen. Et flertal i kommissionen har lagt vægt på, at der så vidt muligt også fremover skal være en fast bosiddende kredsdommer i hver by. Et (to) mindretal i kommissionen fandt, at en regionalisering af kredsretterne burde overvejes, m.h.p. at styrke de faglige miljøer (og dermed både rekrutterings- og fastholdelsesmulighederne og den faglige kvalitet i kredsretternes afgørelser) samt ressourceudnyttelsen.

Under hensyn til den stedfundne udvikling i den tid, som er forløbet siden Retsvæsenkommissionens stillingtagen, har Lovudvalget søgt den nævnte problemstilling yderligere belyst gennem indhentelse af bemærkninger fra hhv. Landsdommeren, Kredsdommerforeningens formand og Politimesteren.

Landsdommeren finder, at den fremtidige retskredsstruktur bør svare til de kommende kommuner. Dog med den undtagelse, at der placeres en kredsdommer i Østgrønland.

Landsdommeren henviser herved til sin dissens i Retsvæsenkommissionens betænkning. Udviklingen siden betænkningens afgivelse (særligt beslutningerne om en ny kommunestruktur), har kun bestyrket Landsdommeren i rigtigheden af denne dissens.

Landsdommeren vurderer, at der ikke bør være krav om bemanding af andre kontorer end hovedtingstedet, dog med den undtagelse, at Ammassalik bliver et afdelingskontor med minimum en kredsdommer (men ikke nødvendigvis en sekretær). De nuværende kredsretskontorer bør bibeholdes som bitingsteder uden fast bemanding, men med mulighed for betjening, når personale fra hovedtingstedet er i byen eller en lokal dommer er til stede. Hastende sager, som eksempelvis grundlovsforhør, afholdes via videokonference. Alle lokalerne forudsættes udstyret med udstyr, således at videokonferencer også kan holdes udenfor Teles åbningstider.

Baggrunden for Landsdommerens synspunkt om regionalisering er for kredsdommernes vedkommende, at de bør sidde i et fagligt miljø og således ikke sidde alene. Det vil dels sikre den faglige kvalitet, men også rekruttering og fastholdelse.

For sekretariatsbetjeningen har årene siden betænkningens vedtagelse ikke gjort rekruttering og fastholdelse af medarbejdere nemmere. Landsdommeren gør i den forbindelse opmærksom på erfaringerne fra Ilulissat, som har fået overført normeringen fra de omkringliggende kredsretter. Dette har haft en positiv effekt i relation til rekruttering og fastholdelse af personale.

Endelig foreslår Landsdommeren, at der vælges domsmænd, som dækker hele retskredsen (storkommunen). Der vil dermed være mulighed for at vælge domsmænd fra andre byer end hovedbyen. At vælge domsmænd inden for de kommende 4 storkommuner opdelt i valgkredse svarende til de nuværende kommunegrænser anser Landsdommeren for en ufleksibel løsning, idet vi ikke kender udviklingen af de nuværende bysamfund, når kommunekontor og andre faciliteter flytter fra byen.

Kredsdommerforeningens bestyrelse er af den opfattelse, at den mest hensigtsmæssige af de modeller, som er beskrevet i Retsvæsenkommissionens betænkning, er model 5, der synes at være den mest egnede til dagens Grønland, og som samtidig sikrer faglige miljøer (sekretærer og kredsdommere), og mindre sårbarhed ved fravær.

Model 5 nævnes dog kun som et eksempel på en brugbar regionsløsning. For så vidt model 5 angår, finder Kredsdommerforeningen, at det nok – også af hensyn til den østgrønlandske dialekt – er mest hensigtsmæssigt at udnævne en kredsdommer til at virke i hele Østgrønland. Kredsdommeren kan have fast bopæl i Tasiilaq.

Den lokale befolknings mulighed for at kunne rette henvendelse til kredsretten bør sikres ved, at der sidder en sættdommer i kredsretten på en fast dag om ugen. Sættdommeren skal have mulighed for at kunne konferere med kredsretten (kredsdommeren) i tvivlsspørgsmål.

Kredsdommerforeningen finder det således mere hensigtsmæssigt med en sættdommerordning frem for en fast sekretær i de enkelte kredsretsbygninger. Regionalisering sikrer et godt arbejdsmiljø og fleksibilitet for sekretærerne og kredsdommerne.

De lokale domsmænd sikrer til dels kredsretten et personligt kendskab til den lokale befolkning. Kredsdommerforeningen foreslår dog, at det også overvejes at udpege domsmænd regionsvis, med henblik på lettere at undgå habilitetsproblemer.

Kredsdommerforeningen henviser i øvrigt til Ilulissat som et godt eksempel på en regionsløsning. Kredsretten i Ilulissat varetager således opgaver i Upernavik, Uummannaq, Qeqertarsuaq, Ilulissat og Qasigiannuguit retskredse.

Politimesteren finder ikke, at den nuværende ordning med 18 retskredse længere kan betragtes som tidssvarende. Politimesteren har herved blandt andet lagt vægt på, at andre offentlige virksomheder - kommunerne samt skatteområdet - i Grønland enten påtænker eller har gennemført en regionaliserings proces, der på sigt må forventes at føre til rationaliseringer, bedre borgerbetjening samt bedre ressourceanvendelse.

Samtidig har Politimesteren lagt vægt på, at en regionalisering af kredsretterne vil afstedkomme såvel kort- som langsigtede gevinster. Der vil således blive skabt mulighed for at etablere egentlige faglige miljøer, hvilket i dag meget vanskeligt lader sig praktisere. Skabes disse faglige miljøer vil dette på sigt kunne danne grundlag for en styrkelse af medarbejdernes kvalifikationer, hvilket vil afstedkomme en styrkelse af borgernes retssikkerhed. Hertil kommer, at en regionalisering vil medføre en mere ensartet sagsbehandling ved kredsretterne, hvilket tillige vil få en positiv betydning for borgernes retssikkerhed. Endelig vil en regionalisering af kredsretterne få en positiv betydning i relation til rekruttering og fastholdelse af medarbejderne ved kredsretterne.

Politimesteren pointerer i den forbindelse, at en væsentlig forudsætning for at opnå den optimale gevinst vil være, at regionaliseringen understøttes teknisk, således at retsmøder og domsforhandlinger altid kan gennemføres som videokonferencer fra egnede lokaler.

Det "lokale element" i den nuværende ordning, finder Politimesteren bør kunne tilgodeses igennem domsmændene, der kan vælges i hele retskredsen.

Lovudvalget konstaterer, at såvel Landsdommeren, Kredsdommerforeningen og Politimesteren i Grønland i dag vurderer, at en form for regionalisering af retskredsene vil være hensigtsmæssig. Et enigt Lovudvalg opfordrer på denne baggrund til, at retskreds-strukturen genovervejes.

En anden problemstilling, som Lovudvalget har fundet anledning til at drøfte, er muligheden for midlertidig beskikkelse af kredsdommere og hjælpedommere:

I forslaget til ny retsplejelov stilles – som allerede nævnt - krav om, at kredsdommere har gennemført en kredsdommeruddannelse. Ved ledighed i en stilling eller ved en fast kredsdommers forfald kan en kredsdommer fra en anden retskreds eller en fuldmægtig ved Retten i Grønland beskikkes som *midlertidig kredsdommer*. En person, som er under uddannelse som

kredsdommer, og har gennemført den grundlæggende del af uddannelsen kan også udnævnes midlertidigt.

En stilling som kredsdommer kan i intet tilfælde holdes midlertidigt besat i mere end 3 år.

Hvis det ikke er muligt at udnævne en midlertidig kredsdommer, kan der midlertidigt udnævnes en *hjælpedommer* (som hverken skal være fuldmægtig ved Retten i Grønland eller have gennemført kredsdommeruddannelsen eller en del heraf). En hjælpedommers arbejdsområde er dog begrænset i forhold til en kredsdommers. (Det er dommeren ved Retten i Grønland, som bestemmer arbejdsområdet, men retsplejeloven fastsætter nogle vejledende retningslinier).

Endelig kan der – enten af uddannelsesmæssige hensyn eller til aflastning – meddeles *midlertidig beskikkelse som yderligere kredsdommer*, for en periode af maksimalt 2 år.

Lovudvalget har overvejet, hvorvidt den skitserede ordning er tilstrækkelig fleksibel til at imødekomme de faktiske behov. Udvalget har anmodet hhv. Landsdommeren, Kredsdommerforeningens formand og Politimesteren om at kommentere denne problemstilling.

Landsdommeren har i sin besvarelse anført følgende:

”Når retskredsstrukturen og antallet af kredsdommere er fastsat, bliver systemet svært at ændre. Sådan noget vil kræve en lovændring. Samtidig bliver det et sårbart system, idet antallet af kredsdommerstillinger og udskiftningerne på posterne under alle omstændigheder vil være for få til løbende at holde en kredsdommeruddannelse i gang. Man vil derfor kunne opleve, at en kredsdommerstilling uventet er ledig og skal genbesættes. Det kan vise sig vanskeligt, at rekruttere en person til uddannelsen, ligesom det kan vise sig vanskeligt, selvom en person påbegynder uddannelsen, at få den pågældende færdiguddannet inden en midlertidig kredsdommers beskikkelse udløber. Jeg mener derfor, at der i undtagelsestilfælde, bør være adgang til, at Dommerudnævnelsesrådet kan forlænge en midlertidig dommers funktionsperiode.”

Kredsdommerforeningen har i sin besvarelse anført følgende:

”Kredsdommerforeningens bestyrelse er af den opfattelse, at den nugældende ordning med bistand fra en sættestdommer bør bibeholdes ved det nye system. Endvidere er foreningen af den opfattelse, at en hjælpedommer skal kunne genbeskikkes, når de 3 første år er gået, såfremt problemet med at få en dommer ikke umiddelbart kan løses, når der ikke er andre uddannede kredsdommere i netop den retskreds.”

Politimesteren har i sin besvarelse anført følgende:

"Under forudsætning af, at Dommerudnævnelsesrådet sikrer kvaliteten i forbindelse med ansættelse eller forlængelse af midlertidige dommers funktionsperiode, finder jeg, at der bør være mulighed herfor. Samtidig bør man imidlertid sikre sig, at der med passende intervaller gennemføres uddannelsesforløb for nye potentielle kredsdommere. Undlades dette vil man risikere, at antallet af midlertidige kredsdommere med manglende uddannelse vil øges uforholdsmæssigt."

Et enigt Lovudvalg opfordrer på baggrund af de indhentede høringssvar til, at det overvejes at indføre mulighed for forlængelse af midlertidige kredsdommers (herunder midlertidigt beskikkede yderligere kredsdommers) og hjælpedommers funktionsperiode.

Tiltaltes forsvar.

Som bisiddere i kriminalsager ved kredsretterne anvendes i dag næsten udelukkende lægfolk, mens der ved Landsretten hovedsageligt anvendes advokater eller andre jurister.

Brugen af læge bisiddere/forsvarere har imidlertid været kritiseret for ikke at være fuldt betryggende i henseende til den tiltaltes retssikkerhed og krav på et effektivt forsvar.

Retsvæsenkommissionen har anbefalet, at brugen af læge bisiddere opretholdes, under hensyn til manglen på jurister, som behersker det grønlandske sprog, og som har et tilstrækkeligt lokalkendskab. Til gengæld har kommissionen foreslået en række tiltag til styrkelse af den tiltaltes forsvar:

- Indførelse af en autorisationsordning (For at kunne virke som bisidder/forsvarer skal man have gennemført et særligt kursusforløb, som afsluttes med en prøve).
- En "hotline-ordning" (Læge bisiddere/forsvarere skal efter behov kunne søge vejledning – indtil videre hos et advokatkontor i Nuuk)
- Mulighed for at beskikke en jurist/advokat til udenretligt at rådgive bisidderen/forsvareren.
- I ganske særligt alvorlige sager (f.eks. komplicerede drabssager) skal forsvareren være jurist/advokat.

På kommissionens opfordring er det særlige kursusforløb for bisiddere (forsvareruddannelsen) allerede indført, og et første hold gennemførte i 2000 forløbet med afsluttende prøve. Også hot-line ordningen er i dag indført, men har hidtil kun været anvendt i beskedent omfang.

Kommissionen anbefaler imidlertid endvidere, at der indføres en enten offentlig eller privat landsforsvarer, som dels skal overtage hot-line rådgivningen og uddannelsen af bisidde-re/forsvarere, dels skal føre tilsyn med forsvarernes virksomhed.

Forsvarerordningen ved de juridiske domstole, dvs. Retten i Grønland og Grønlands Landsret, forudsættes som hidtil i det væsentlige at skulle baseres på advokater eller andre jurister.

Lovudvalget har med tilfredshed noteret sig, at forslaget til ny retsplejelov for Grønland imødekommer kommissionens anbefalinger vedr. en styrkelse af tiltaltes forsvar. Hvad særligt angår indførelsen af et embede som enten offentlig eller privat landssvarer, er dette imødekommet ved forslagets § 70:

§ 70. Justitsministeren kan udpege en offentlig landsforsvarer eller en privat landsforsvarer til at varetage opgaverne med uddannelse og rådgivning af forsvarere i Grønland.

Et flertal i Lovudvalget bestående af Siumut, Atassut og Inuit Ataqatigiit finder, at embedet så vidt muligt bør være offentligt. Et mindretal i Lovudvalget bestående af Demokraterne finder, at embedet – af rekrutteringsmæssige hensyn - så vidt muligt bør være privat.

Ofrenes stilling

Retsvæsenkommissionen har foreslået en styrkelse af ofrenes stilling på bl.a. følgende områder:

- Politifolk bør uddannes, så de har kendskab til, hvordan mennesker, der har været udsat for kriminalitet, reagerer, og bør om nødvendigt kunne henvise til hjælp og støtte fra andre myndigheder mv.
- Ofret bør have tilbud om en støtteperson (familiemedlem eller lignende) under politiafhøringer.
- Ofret bør orienteres om sagens behandling og forløb ved tiltalerejsning, ved henlæggelse af sagen, ved vedtagelse af bødeforelæg, hvis sagen skal for retten, samt når retten har truffet afgørelse.
- Hvis ofret indkaldes for retten som vidne, bør det kunne medtage en støtteperson.
- I visse kriminalsager bør der kunne beskikkes en bisidder for ofret, f.eks. en medarbejder fra socialforvaltningen. I sager om seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år bør beskikkelse af en sådan bisidder for ofret være obligatorisk.
- Spørgsmål om erstatning m.v. bør så vidt muligt afgøres i tilknytning til kriminalsagen.

- Der bør søges etableret en offervagt i specielt de større kommuner, som skal kunne yde eller formidle akut hjælp til ofre – både psykisk støtte og praktisk hjælp.
- Ofre for grovere, personfarlig kriminalitet bør ikke kunne risikere at møde gerningsmanden i lokalsamfundet kort tid efter dommen. Personer, som er dømt for grovere, personfarlig kriminalitet skal derfor i begyndelsen af deres afsoning kunne afskæres fra at forlade anstalten, ved anbringelse i halvlukket regi.

Lovudvalget har med tilfredshed noteret sig, at forslaget til ny retsplejelov for Grønland og forslaget til ny kriminallov for Grønland imødekommer kommissionens anbefalinger vedr. en styrkelse af ofrets stilling.

Hvad særligt angår offervagten kan Justitsministeriet tiltræde, at offervagtordningen gøres permanent i de større byer, og at ordningen etableres i et samarbejde mellem kriminalforsorgen, politiet, sundhedsvæsenet og de sociale myndigheder. Kommissionen har forudsat, at offervagterne henlægges i Socialdirektoratets (Grønlands Hjemmestyres) regi og koordineres og finansieres derfra. Der vil dog for kriminalforsorgen og politiet blive afsat de ressourcer, der er nødvendige for på disse områder at få offervagtordningen til at fungere.

Lovudvalget henstiller til Landsstyret, at Landsstyret implementerer Retsvæsenkommissionens anbefaling.

Konfliktmægling

Under behandlingen af FM 2006/6 (Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen) tilkendegav Lovudvalget, at det gerne ser, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning vedr. konfliktmægling som alternativ til domfældelse, i første omgang rettet mod unge lovovertrædere. Landsstyret og Landstinget tilsluttede sig, at dette ønske blev meddelt rigsmyndighederne.

Lovudvalget konstaterer med tilfredshed, at ønsket er imødekommet ved § 319 i forslaget til ny retsplejelov for Grønland:

§ 319. Justitsministeren kan efter drøftelse med Grønlands Hjemmestyre iværksætte en forsøgsordning med konfliktmægling.

Lovudvalget henstiller til Landsstyret, at Landsstyret inddrager udvalget i overvejelserne vedr. det nærmere indhold af forsøgsordningen.

Lovudvalget finder det overordentligt vigtigt, at Grønland indhenter erfaringer fra andre lande vedrørende konfliktmægling. Lovudvalget ser således frem til at deltage i et to dages seminar om dette emne i Helsinki ultimo november dette år. Det er udvalgets klare forventning, at deltage i seminaret vil give gode muligheder for at knytte de første kontakter til et kommende netværk af personer og institutioner med stor erfaring inde for dette vigtige område.

Udvalget kan yderligere oplyse, at udvalget i det kommende år agter at arrangere en offentlig høring vedr. konfliktmægling.

Foranstaltningssystemet

Retsvæsenkommissionen har anbefalet, at der ved valg og udmåling af foranstaltning skal tages hensyn til:

- Lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art (Gerningsprincippet).
- Gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser (Gerningsmandsprincippet).

Retsvæsenkommissionen har anbefalet, at de to hensyn/prinsipper skal være ligestillede.

Retsvæsenkommissionen har foreslået følgende foranstaltninger, placeret i rangorden efter strengthed:

- Advarsel (Ny)
- Bøde
- Betinget dom *med* fastsat foranstaltningstid (Ny)
- Dom til tilsyn
- Dom til samfundstjeneste (Ny)
- Dom til anstalt *og* tilsyn (Ny)
- Dom til anbringelse i anstalt
- Dom til forvaring på ubestemt tid

Hertil kommer visse særlige foranstaltninger overfor unge kriminelle og psykisk syge kriminelle.

Retten skal i den enkelte kriminalsag tage udgangspunkt i, hvilken foranstaltningsform der som udgangspunkt er passende. Ved denne vurdering skal der ikke fokuseres isoleret på selve lovovertrædelsen, men foretages en samlet vurdering, hvori også kan indgå hensyn som alder, motiv, og om der foreligger førstegangs- eller gentagelseskriminalitet. Skærpende omstændigheder, f.eks. tidligere kriminalitet af tilsvarende karakter, kan medføre, at der anvendes en trindhøjere foranstaltning end ellers. Omvendt kan formildende omstændigheder, eller konkrete resocialiseringshensyn medføre, at der anvendes en trinklavere foranstaltning.

Kriminalloven skal efter kommissionens forslag fortsat ikke indeholde strafferammer.

Lovudvalget konstaterer med tilfredshed, at forslaget til ny kriminallov imødekommer Retsvæsenkommissionens anbefalinger om foranstaltningssystemet, herunder anbefalingen om indførelse af samfundstjeneste.

Fuldbyrdelse af foranstaltninger

Lovudvalget konstaterer med stor tilfredshed, at forslaget til ny kriminallov imødekommer Retsvæsenkommissionens anbefalinger vedr. en styrkelse af den resocialiserende indsats i såvel anstalterne som i kriminalforsorgen i frihed.

Lovudvalget konstaterer således med tilfredshed, at forslaget til ny kriminallov imødekommer Retsvæsenkommissionens (samt det i 1985 nedsatte embedsmandsudvalgs) anbefaling om en styrkelse og udbygning af kriminalforsorgens tilsynsafdelinger. Kriminalforsorgen i frihed er beklageligvis aldrig blevet tildelt de ressourcer, som er en forudsætning for effektivt at kunne løfte sine opgaver. Den utilstrækkelige effektivitet i tilsynet har bevirket, at forsorgsdomme (fremover "tilsynsdomme") ikke har fået den fremtrædende rolle, de var tiltænkt, hvilket i høj grad har medvirket til at undergrave den gældende kriminallovs resocialiserende sigte.

Endvidere konstaterer Lovudvalget med tilfredshed, at forslaget til ny kriminallov imødekommer Retsvæsenkommissionens anbefaling om en mere hensigtsmæssig udnyttelse af afsoningstiden, herunder ved styrkelse af den forsorgsmæssige indsats og ved indførelse af behandlingsmuligheder i form af adfærdsregulerende programmer m.v. Udvalget lægger *betydelig* vægt herpå.

Hvad angår anstaltskapaciteten er der med forslaget taget højde for den udvikling i kapacitetsbehovet, som har fundet sted, efter at kommissionen har formuleret sine anbefalinger på området. Udvalget har med tilfredshed noteret sig dette, ligesom udvalget med stor tilfredshed har noteret sig, at forslaget imødekommer kommissionens (samt det i 1985 nedsatte embedsmandsudvalgs) anbefaling om etablering af en lukket anstalt i Grønland.

Som følge af beslutningen om at etablere en lukket anstalt i Grønland indeholder forslaget til ny kriminallov en bestemmelse - § 161, stk. 5 - som bemyndiger justitsministeren til at ophæve de bestemmelser, som anvendes i forbindelse med anbringelse i Herstedvester. Hensigten er, at justitsministeren udnytter denne hjemmel, når den lukkede anstalt i Nuuk står klar. Dette forventes at kunne ske i 2012 eller 2013.

Et mindretal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit indstiller, at de pågældende bestemmelser i stedet gøres tidsbegrænsede, således at de automatisk ophæves på et i loven fastsat tidspunkt, f.eks. i 2013. Dermed vil man få en fast tidsfrist for etablering af den lukkede anstalt. Møder man uoverstigelige forhindringer, som nødvendiggør en udsættelse, vil loven selvfølgelig kunne ændres. Men man vil så være nødt til at redegøre for baggrunden for forsinkelserne i forhold til såvel Folketinget som Hjemmestyret. En fast tidsfrist vil efter Inuit Ataqatigiits opfattelse fremme planlægningen og alle parter indsats for at sikre, at etableringen af en lukket anstalt i Nuuk ikke forsinkes unødigt.

Med forslaget til ny kriminallov opretholdes adgangen til afsoning af kortere varighed i detention (§ 195, stk. 2). Dette er i overensstemmelse med retsvæsenkommissionens anbefalinger.

Et enigt Lovudvalg indstiller, at denne adgang udgår. De bedre detentioner har som følge af utilstrækkelig anstaltskapacitet i et vist omfang været anvendt til korterevarig afsoning. Med udbygningen af anstaltskapaciteten og indførelsen af nye foranstaltningsformer som samfundstjeneste burde behovet for anvendelse af detentioner til afsoning imidlertid ikke længere være til stede. Udvalget er opmærksom på, at nærhedsprincippet kan tale for detentionsafsoning i byer uden en anstalt, idet den domfældte ved afsoning i detentionen får mulighed for at blive i byen, og dermed opretholde arbejde eller studier, og være i nærheden af sin familie. Udvalget finder imidlertid ikke, at detentioner er velegnede til afsoning. Endvidere finder udvalget ikke, at bevogtning af domfældte er en opgave, som bør belaste politiets ressourcer.

Sproget

Det fremgår af den nugældende retsplejelov, at retssproget er grønlandsk og dansk. Begge sprog kan således anvendes ved domstolene. Retsvæsenkommissionen har foreslået, at dette fastholdes.

Kommissionen har imidlertid lagt vægt på, at det sprog, som anvendes, så vidt muligt skal være et sprog, som den enkelte, som kommer i berøring med retsvæsenet, forstår. Hvor dette ikke kan lade sig gøre, har kommissionen lagt vægt på at der sikres mulighed for en betryggende oversættelse.

Særligt på domstolenes område har kommissionen peget på, at der er et væsentligt behov for at sikre, at der løbende sker både mundtlig og skriftlig oversættelse under forberedelsen af retssagerne og under afholdelsen af retsmøder, og at der også sker oversættelse af afgørelserne fra domstolene.

Lovudvalget konstaterer med tilfredshed, at forslaget til ny retsplejelov for Grønland – i overensstemmelse med Retsvæsenkommissionens anbefalinger - lovfæster, at en række væsentlige retlige dokumenter efter behov skal oversættes til grønlandsk, ligesom det generelt forudsættes, at der i stigende omfang skal ske oversættelse.

§ 95, stk. 1, 2. pkt., i forslaget til ny retsplejelov fastsætter således, at der skal ske oversættelse (så vidt muligt ved anvendelse af tolk), hvis ikke alle rettens medlemmer og sagens parter forstår det anvendte sprog.

§ 461 fastsætter, at forklaringer afgivet i retten som udgangspunkt skal indskrives i retsbogen på det sprog, hvori de er afgivet.

Anklageskrift og dom skal udarbejdes på (eller oversættes til) et sprog, som tiltalte forstår, jf. §§ 438 og 478. Det samme gælder efter §§ 443 og 553 bevisfortegnelser, ligesom ankemeddelelser i henhold til § 539 skal være skrevet på et sprog, som tiltalte forstår.

Det oplyses i bemærkningerne til forslaget til ny retsplejelov, at der i dag er ansat 3 tolke ved landsretten, men at denne tolketjeneste ofte er utilstrækkelig til at opfylde behovet, hvilket gør det nødvendigt at anvende eksterne tolke, der kan have begrænset kendskab til sprogbrugen ved behandlingen af retssager.

I forbindelse med gennemførelsen af lovforslaget vil tolketjenesten ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret blive udvidet til i alt 6 tolke, hvoraf én ansættes som cheftolk og – ud over selv at fungere som tolk - får til opgave at vejlede og oplære de øvrige tolke. Det vil desuden være en væsentlig opgave for cheftolken at medvirke til at udvikle et juridisk begrebsapparat på grønlandsk.

Også på politiets område vil kommissionens forslag kræve ansættelse af flere tolke. Rigspolitiet og Grønlands Politi vil sikre ansættelse af det nødvendige antal.

Lovudvalget bemærker, at der – på kommissionens foranledning – er udarbejdet en fortegnelse over retlige begreber på grønlandsk. Med vedtagelsen af en ny kriminallov og en ny (og væsentligt udvidet) retsplejelov vil være behov for en ajourføring af denne fortegnelse. Lovudvalget opfordrer til, at denne ajourføring iværksættes snarest.

Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd og Rådet for Grønlands Retsvæsen

Retsvæsenkommissionen har anbefalet, at der etableres et nyt nationalt samarbejdsorgan om kriminalitetsforebyggelse, *Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd*, bestående af både offentlige repræsentanter og repræsentanter for brancheorganisationer, arbejdsgiverorganisationer og lønmodtagerorganisationer. Sekretariatsfunktionerne foreslås henlagt til politimesteren eller eventuelt til et selvstændigt sekretariat.

Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at denne anbefaling imødekommes i forslaget til ny retsplejelov for Grønland (§§ 744-745).

For at sikre den fortsatte revision af den grønlandske kriminal- og retsplejelovgivning samt interessen for forskning i det grønlandske retsvæsen har kommissionen endvidere anbefalet, at der nedsættes et råd, *Rådet for Grønlands Retsvæsen*, bestående af repræsentanter for:

- Justitsministeriet
- Domstolsstyrelsen
- Direktoratet for Kriminalforsorgen
- Grønlands Hjemmestyre
- Kanukoka

Samt:

- Landsdommeren i Grønland
- Dommeren ved Retten i Grønland
- Politimesteren i Grønland
- Lederen af Kriminalforsorgen i Grønland
- En advokat
- En forsvarer
- En universitetslærer/forsker

Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at denne anbefaling imødekommes i forslaget til ny retsplejelov for Grønland (§§ 742-743).

De to råd skal i henhold til § 746 i forslaget til ny retsplejelov for Grønland nedsættes pr. 1. juli 2008. Et enigt udvalg finder det væsentligt, at de to råd nedsættes så tidligt som muligt. Såfremt det mod forventning måtte vise sig muligt at fremskynde nedsættelsen af de to råd, ser udvalget gerne, at denne mulighed udnyttes.

Øvrige bemærkninger

Forslaget til ny retsplejelov for Grønland indeholder i kapitel 52 regler om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterialrettigheder, som f.eks. kunstnerrettigheder og rettigheder til opfindelser og varemærker.

Lovudvalget indstiller, at det overvejes at udvide kapitlet til også at omfatte rettigheder i henhold til Landstingslov om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer.

En række bestemmelser i forslaget til ny retsplejelov for Grønland fastsætter, at nærmere bestemte forhold reguleres efter reglerne i den danske retsplejelov. Lovudvalget finder principielt dette uheldigt, idet de pågældende regler i den danske retsplejelov alene foreligger på dansk. Personer, som alene behersker grønlandsk, vil således være afskåret fra at sætte sig ind i disse regler. Et enigt Lovudvalg indstiller, at de pågældende regler enten indarbejdes i lovforslaget eller optages i et bilag til lovforslaget, således at de er tilgængelige på både grønlandsk og dansk.

Udvalget finder afslutningsvis anledning til at understrege, at en realisering af intentionerne bag Retsvæsenkommissionens anbefalinger forudsætter, at der afsættes de fornødne midler.

Udvalget skal anmode om, at udvalget via Landsstyret frem til 2014 holdes orienteret om status for implementeringen gennem årlige redegørelser, som også skal afdække ressourcebehov og oplyse om afsatte midler.

En realisering af intentionerne bag Retsvæsenkommissionens anbefalinger forudsætter endvidere, at personalegrupper inden for retsvæsenområdet på en række områder gives mulighed for opkvalificering/efteruddannelse.

Reformen indebærer som nævnt etablering af en uddannelse af kredsdommere, som skal varetages af den nye juridiske 1. instansdomstol, Retten i Grønland. Endvidere indebærer reformen etablering af en uddannelse af forsvarere, med henblik på at sikre et fagligt mere kvalificeret forsvar for tiltalte i kriminalsager. Denne uddannelse skal varetages af det nye embede, Landsforsvareren.

Hertil kommer imidlertid et behov for opkvalificering/efteruddannelse, som følge af indførelsen af nye regler og nye opgaver.

Dette gælder blandt andet for retssekretærer. Lovudvalget bemærker i den forbindelse, at der ikke hidtil har eksisteret nogen formel fremgangsmåde for vejledningen eller uddannelsen af nyansatte retssekretærer. De har typisk blot fået en kortere indføring i arbejdet fra det øvrige

personale. Det oplyses i kommissionsbetænkningen, at der fra retssekretærernes side igennem alle årene har været udtrykt ønske om yderligere uddannelse og vejledning.

Behovet for opkvalificering/efteruddannelse gælder også for politiet, især som følge af indførelsen af nye bestemmelser i hhv. kriminalloven og retsplejeloven, men vel også som følge af de nye opgaver, politiet skal varetage i forhold til forbrydelsens ofre. Lovudvalget har i øvrigt noteret sig, at Retsvæsenkommissionen henstiller, at uddannelsesaktiviteterne for politiet generelt fastholdes på det nuværende stade. Udvalget har dog også noteret sig, at en del politifolk i undersøgelsen "Politiets arbejdsvilkår" (1998) angiver utilfredsstillende efteruddannelsesmuligheder som en af årsagerne til, at de overvejer at forlade tjenesten. Endelig har udvalget – med tilfredshed – noteret sig, at der angives for nyligt at være tilrettelagt regionale kommunefogeduddannelser.

På samme måde som med hensyn til politiet vil ikke blot nye regler, men også nye opgaver kunne indebære et behov for opkvalificering/efteruddannelse af *anstaltspersonalet*. Her tænkes dels på beskæftigelsen af de indsatte i de nye halvlukkede afdelinger samt i den nye lukkede anstalt, og dels på den påtænkte styrkelse af den resocialiserende indsats i anstalterne.

Også andre personalegrupper kan tænkes at få behov for efteruddannelse, som følge af reformen. Det gælder i høj grad også personalet ansat i Kriminalforsorgen (Se betænkningen side 11).

Lovudvalget opfordrer til, at behovet kortlægges og tilgodeses.

Endelig forudsætter en realisering af intentionerne bag Retsvæsenkommissionens anbefalinger, at aflønningen af en række personalegrupper inden for retsvæsenet forbedres, idet det nuværende lønniveau vanskeliggør rekruttering og fastholdelse. Lovudvalget tager det for givet, at lønforskelle, der beror på den ansattes arbejdssted, snarest afløses af en tidssvarende lønpolitik. Princippet om lige løn for lige arbejde bør være det bærende – også inden for justitsområdet. Lovudvalget opfordrer til, at der for alle personalegrupper indenfor retsvæsenet tages skridt til at sikre, at lønforholdene er rimelige og tilstrækkelige til at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder. Retssekretærerne bør i denne forbindelse ikke overses.

Med ovenstående bemærkninger og indstillinger overgiver Lovudvalget forslaget til Landstingets andenbehandling.

Kristian Jeremiassen
Formand

Otto Jeremiassen

Asii Chemnitz Narup

Lene Knüppel

Vittus Mikaelson

11. november 2007

EM 2007/51

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse om 1) Forslag til retsplejelov for Grønland, 2) Forslag til kriminallov for Grønland og 3) Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland.

(Landsstyreformanden)

Svarnotat

2. behandling

Lovudvalgets betænkning udgør et værdifuldt bidrag til Grønlands Hjemmestyres udtalelse til de tre fremlagte love, som tilsammen danner ramme for implementering af reformen af Det Grønlandske Retsvæsen.

Landsstyret har noteret sig, at Lovudvalget i udvalgets gennemgang af lovforslagene har haft bemærkninger til udvalgte dele af den samlede reform.

Det drejer sig om følgende:

Lovudvalget opfordrer til en genovervejelse af retskredsstrukturen med henblik på en regionalisering af retskredsene.

Lovudvalget opfordrer til, at det overvejes at indføre mulighed for forlængelse af midlertidige kredsdommeres og hjælpedommeres funktionsperiode.

Lovudvalget indstiller, at adgangen til afsoning af kortere varighed i detention (§ 195, stk. 2) udgår.

Lovudvalget opfordrer til at a'jourføring af fortegnelsen over retlige begreber på grønlandsk iværksættes snarest.

Lovudvalget opfordrer til, at nedsættelsen af *Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd* og *Rådet for Grønlands Retsvæsen* om muligt fremskyndes.

Forslaget til ny retsplejelov for Grønland indeholder i kapitel 52 regler om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterielrettigheder. Lovudvalget indstiller, at det overvejes at udvide kapitel 52 om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterielrettigheder til også at omfatte rettigheder i henhold til Landstingslov om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer.

En række bestemmelser i forslaget til ny retsplejelov for Grønland fastsætter, at nærmere bestemte forhold reguleres efter reglerne i den danske retsplejelov. Lovudvalget indstiller, at de pågældende regler indarbejdes i lovforslaget eller optages i et bilag til lovforslaget, således at de er tilgængelige på både grønlandsk og dansk.

Lovudvalget anmoder om, at udvalget via Landsstyret frem til 2014 holdes orienteret om status for implementering af retsvæsensreformen gennem årlige redegørelser, som også skal afdække ressourcebehov og oplyse om afsatte midler.

Lovudvalget opfordrer til, at behovet for opkvalificering og efteruddannelse af retsvæsenets personalegrupper kortlægges og tilgodeses. Ligeledes opfordrer udvalget til, at der for alle personalegrupper inden for retsvæsenet tages skridt til at sikre, at lønforholdene er tilstrækkelige til at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder.

Landsstyret kan tilslutte sig de nævnte opfordringer og indstillinger fra Lovudvalget. På den baggrund fremsætter Landsstyret hermed følgende ændringsforslag til Landsstyrets beslutningsforslag:

”Landstinget tilslutter sig, at det meddeles Justitsministeren, at Grønlands Hjemmestyre kan tiltræde, at lovforslagene fremsættes og vedtages af Folketinget med de ændringer, som de af Landstingets Lovudvalg i betænkningen afgivne opfordringer og indstillinger giver anledning til at indarbejde.”

Lovudvalget henstiller endvidere til Landsstyret, at Landsstyret implementerer Retsvæsenkommissionens anbefaling om offervagtordningen. Offervagterne etableres som et samarbejde mellem kriminalforsorgen, politiet, sundhedsvæsenet og de sociale myndigheder. Kommissionen har forudsat, at offervagterne henlægges i Socialdirektoratets (det vil i dag sige Familiedirektoratets) regi og koordineres og finansieres derfra.

Landsstyret har forståelse for Lovudvalgets indstilling. Landsstyret vil derfor gennemføre en undersøgelse af, hvordan ordningen i praksis kan gennemføres, samt hvilke økonomiske konsekvenser, der er forbundet med iværksættelse af offervagtsordningen. Beslutningen om gennemførelse af ordningen vil derfor afhænge af den almindelige prioritering ved udarbejdelse og behandling af forslag til finansloven for finansåret 2009.

Lovudvalget henstiller til Landsstyret, at udvalget inddrages i overvejelserne vedrørende det nærmere indhold af en forsøgsordning med konfliktmægling. Landsstyret finder det positivt, at Lovudvalget udviser interesse for området, og vil inddrage udvalget i det videre arbejde.

Med disse bemærkninger ønsker Landsstyret at takke Lovudvalget for betænkningen og for dets grundige behandling af Landsstyrets beslutningsforslag.